

ÖSTERBOTTENS TINGSRÄTT
Korsholmsesplanaden 43
6510 Vasa

TILL RIKSDAGENS LAGUTSKOTT

ÄRENDE: Begärt sakkunnigutlåtande angående RP 190/2017 (summariska tvistemål)

UTLÅTANDE: Österbottens tingsrätt vill utnyttja möjligheten till att avge utlåtande, såsom en av de tingsrätter, som enligt förslaget i framtiden skall handlägga större mängder av summariska tvistemål.

Allmänt om reformen

Det torde vara känt för lagutskottet, att denna lagstiftning inte vunnit allmän acceptans bland tingsrätterna. Man ser helt enkelt inte fördelarna med denna del av nätverksreformen. Koncentrationen av summariska fordringsmål var en politisk kompromiss, som inte torde resultera i en märkbar effektivisering av denna hantering. Effektivitet hade uppnåtts närmast via en överföring till utsökningen, koncentration till ett fåtal tingsrätter eller en nationell arbetskö (eller två, en för vardera nationalspråket). Effektivitetökningen sker nu snarare via satsningar på digitalisering och delgivningsförenklningar. Det som koncentrereringen möjligen kan befrämja är närmast en mera enhetlig praxis och territoriell likabehandling.

Lagförslagets brister

Den största bristen i förslaget är, att man inte i textförslagen i tillräcklig grad och tillräckligt klart utesluter sådana fall från koncentrationen, som inte skäligen kan kallas "summariska", antingen pga bestridanden eller väckande av återvinningstalan. Det samma gäller andra summariska ärenden än direkta fordringsmål (ss. återställande av besittning, vräkningar, hypoteksmål). Koncentrereringen borde i grunden gälla endast klara fall, vilka kan behandlas "fabriksmässigt" enligt en löpande band-princip. Om det i lagstiftningen bäddas för olika typer av komplikationer i samband med de summariska ärendena leder detta till en ännu större obalans än tidigare, då de stora enheterna riskerar drunkna i högar av tvistemål, med ursprung i summariskt anhängiggjorda ärenden. Detta får inte ske och lagen måste skapa hinder för att sådant skall ske. Det skall inte behövas invecklade resonemang eller samtyckeskorrespondens för att ett summariskt ärende skall överföras till gäldenärens allmänna forum. Den koncentrerade tingsrättens beslut om lämnande utan prövning eller överförande skall vara tillräckligt. Gällande dessa frågor stöder vi Vasa hovrätts utlåtande.

Det vore önskvärt, att ikraftträdandet av lagen skulle skjutas fram åtminstone med 6 månader. Detta för att ge tid för de praktiska arrangemang som förändringen kräver, framför allt på personalsidan. Det vore också en fördel om de nya digitala redskapen vore på plats och i bred användning då förändringen genomförs.

Också resurseringen för såväl ledningen och utförandet av arbetet samt de extra delgivningsuppgifterna som koncentrereringen medför för de mottagande tingsrätterna oroar personalen. Detta är visserligen inte en lagutskottsfråga, men det är en problematik som kan bli nog så aktuell om inte lagstiftningen på ovan anförd sätt begränsar den summariska hanteringen.

När det gäller förslaget till domkretsar och handläggande tingsrätter förstår vi att fråga är om en kompromiss, som strävar till att tillvarata olika intressen. För Vasas del är det naturligt att ta ansvar, bl.a. på språkliga grunder. Det att Satakunda föreslås överföras till Birkaland kan vi inte förstå rent strukturellt, men vi anser att de mängder vi nu föreslås handlägga mer än väl räcker till och att vi kommer att klara oss utan större utrymmesproblem, genom en optimal fördelning av arbetet mellan kanslierna i Karleby och Vasa. Inte heller verkar personalomställningarna i Jyväskylä eller Seinäjoki bli något problem. Vi stöder inte Vasa hovrätts förslag till uppdelning av hovrättskretsens tingsrätter i två delar för den summariska handläggningen. Antingen skall liggande förslag gälla eller så tar vi ansvar för hela hovrättskretsen. Att sammankoppla Mellersta Finland och Södra Österbotten i detta skede skulle vara en konstgjord konstruktion, utan långsiktighet.

Österbottens tingsrätt och undertecknad är beredd att vid behov inställa sig till muntligt hörande i lagutskotten, om detta anses motiverat. Ärendet engagerar tingsrättens personal och vi behöver en lagstiftning som kan befärma uppnåendet av de målsättningar som uppställts.

Vasa, 7.3.2018

Daniel Allén, ledande lagman